08/11/2026

Στο Αρκάδι κορυφώθηκαν οι εκδηλώσεις για τα 160 χρόνια της Εθελοθυσίας, παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας

/ Ιερές Μονές

Με την απόδοση τιμών στους νεκρούς και με μηνύματα για την ελευθερία, την εθνική ενότητα και τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης κορυφώθηκαν στην Ιερά Μονή Αρκαδίου την Κυριακή 8 Νοεμβρίου 2026 οι εκδηλώσεις για τη συμπλήρωση 160 χρόνων από την Αρκαδική Εθελοθυσία, παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας, Κωνσταντίνου Αν. Τασούλα.

Στην ιστορική Ιερά Μονή τελέστηκε δοξολογία, χοροστατούντος του Αρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Ευγενίου, ενώ ακολούθησαν επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφάνου από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στο Μαυσωλείο. Νωρίτερα, ο κ. Τασούλας είχε παρακολουθήσει την παρέλαση στη λεωφόρο Κουντουριώτη, στο Ρέθυμνο. Την κυβέρνηση στις επετειακές εκδηλώσεις

εκπροσώπησε η υφυπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου, Σέβη Βολουδάκη.

Τον πανηγυρικό της επετείου εκφώνησε ο αντιδήμαρχος Πολιτισμού του Δήμου Ρεθύμνης, Μανόλης Τσάκωνας, αναδεικνύοντας τη διαχρονική παρακαταθήκη της θυσίας και την ευθύνη μεταλαμπάδευσης του μηνύματός της στις νεότερες γενιές.

Κων. Τασούλας: Το Αρκάδι αποτελεί πηγή αστείρευτη πηγή μηνυμάτων για εμάς σήμερα, 160 χρόνια μετά

Μετά την παρέλαση, τη δοξολογία στην Ιερά Μονή Αρκαδίου, χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Ευγενίου, καθώς και την κατάθεση στεφάνου στο Μαυσωλείο της Μονής, ο κ. Τασούλας προέβη στην ακόλουθη δήλωση:

«Εδώ, στο Αρκάδι του Ρεθύμνου, πριν από 160 χρόνια, τον Νοέμβριο του 1866, γράφτηκε μία από τις μεγαλύτερες σελίδες της ελληνικής ιστορίας. Όσοι ήρθαν και κατέφυγαν εδώ, στο μοναστήρι, επέλεξαν τον θάνατο από τη σκλαβιά. Επέλεξαν την ελευθερία αντί της υποδούλωσης. Επέλεξαν τον αυτοπροσδιορισμό και το δικαίωμα να καθορίζουν οι ίδιοι τη μοίρα τους, αντί να υποταχθούν στον Τούρκο.

Το Αρκάδι αποτελεί πηγή αστείρευτη πηγή μηνυμάτων για εμάς σήμερα, 160 χρόνια μετά. Το κυρίαρχο από αυτά είναι ότι απροϋπόθετη ζωή δεν υπάρχει για τον Έλληνα. Η ζωή για τον Έλληνα έχει ορισμένες βασικές προϋποθέσεις. Βασικότερη από αυτές είναι η ελεύθερη ζωή: να ορίζει ο ίδιος τον εαυτό του, τη ζωή του και τα υπάρχοντά του. Μια τέτοια ζωή ονειρεύτηκαν, για μια τέτοια ζωή πάλεψαν και για μια τέτοια ζωή πέθαναν οι έγκλειστοι στο Αρκάδι.

Και αυτό το μήνυμα, 160 χρόνια μετά, εξακολουθεί να αγγίζει όλους μας σήμερα, όχι μόνο στην Κρήτη, αλλά και σε ολόκληρη την Ελλάδα. Η ελευθερία που κατακτήσαμε, καθώς και η μετέπειτα ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα, είναι καρπός και της δικής τους προσπάθειας.

Γι’ αυτό είμαστε υποχρεωμένοι, τονίζω, υποχρεωμένοι, να περιφρουρούμε αυτή την ελευθερία και να την αξιοποιούμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, ώστε οι Έλληνες να βαδίζουμε ενωμένοι και η Ελλάδα να προχωρά ευημερούσα και με ασφάλεια. Το οφείλουμε σε εκείνους που τιμήσαμε σήμερα και των οποίων τη μνήμη θα σεβόμαστε αιώνια».

Στη συνέχεια, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ξεναγήθηκε στο Μουσείο, την Πινακοθήκη, την Πυριτιδαποθήκη και την Ιστορική Τράπεζα της Μονής.

«Η φλόγα εκείνης της νύχτας δεν έσβησε ποτέ»

«Η φλόγα που άναψε τα καντήλια εκείνης της νύχτας δεν έσβησε ποτέ», υπογράμμισε ο κ. Τσάκωνας, συνδέοντας την απόφαση των υπερασπιστών της μονής με τη συλλογική μνήμη και το χρέος απέναντι στα παιδιά.

Μέσα από ιστορική αναδρομή, παρουσίασε την πνευματική και πολιτιστική διαδρομή του μοναστηριού και τη μετατροπή του σε κέντρο της επαναστατικής δράσης το 1866. Αναφέρθηκε στον ηγούμενο Γαβριήλ Μαρινάκη, στον Πάνο Κορωναίο και στον Ιωάννη Δημακόπουλο, περιγράφοντας την προετοιμασία της άμυνας και την απόφαση των πολιορκημένων να αντισταθούν.

Ιδιαίτερη θέση στην ομιλία του είχαν οι γυναίκες και τα παιδιά που είχαν καταφύγει στη μονή. Περιέγραψε τη συμβολή τους στην προετοιμασία και τη μεταφορά των πυρομαχικών, στην τροφοδοσία των πολεμιστών και στη διατήρηση του ηθικού τους, με ξεχωριστή αναφορά στη Χαρίκλεια Δασκαλάκη.

Παράλληλα, στάθηκε στις δραματικές ώρες της πολιορκίας, στις προσπάθειες αναζήτησης βοήθειας και στην τελευταία προσευχή των πολιορκημένων. Η αφήγησή του κορυφώθηκε με την είσοδο των οθωμανικών δυνάμεων στη μονή και την ανατίναξη της πυριτιδαποθήκης, με αναφορά στον Κωστή Γιαμπουδάκη και στην απόφαση των συγκεντρωμένων να θυσιαστούν.

Ο κ. Τσάκωνας συνέδεσε την ιστορική αφήγηση με προσωπικά βιώματα, ανακαλώντας τις διηγήσεις του πατέρα του από τις αποσπερίδες στην Αμνάτο, όταν οι μεγαλύτεροι μετέφεραν στις επόμενες γενιές τις μνήμες εκείνων των γεγονότων. Μέσα από αυτή την αναφορά ανέδειξε τη συνέχεια της προφορικής παράδοσης και την ευθύνη να παραμείνει ζωντανό το μήνυμα της Εθελοθυσίας.

Γ. Κεφαλογιάννης: «Η ελευθερία δεν χαρίζεται, η αξιοπρέπεια δεν υποτάσσεται»

Στη διαχρονική σημασία της επετείου αναφέρθηκε, με δήλωσή του, ο βουλευτής Ρεθύμνου της Νέας Δημοκρατίας, Γιάννης Κεφαλογιάννης, τονίζοντας ότι πίσω από το μεγαλείο της ιστορικής στιγμής βρίσκονται οι αγωνιστές, οι γυναίκες και τα παιδιά που βρέθηκαν αντιμέτωποι με τη σκληρότητα του πολέμου και της καταπίεσης.

«Για εμάς που μεγαλώσαμε σε αυτόν τον τόπο, το Αρκάδι δεν είναι απλώς ένα ιστορικό μνημείο. Είναι αναπόσπαστο κομμάτι της ταυτότητάς μας, μια ιερή παρακαταθήκη που περνά από γενιά σε γενιά», σημείωσε.

Ο ίδιος υπογράμμισε ότι, 160 χρόνια μετά, το μήνυμα της θυσίας παραμένει επίκαιρο.

«Μας υπενθυμίζει πως η ελευθερία δεν χαρίζεται, η αξιοπρέπεια δεν υποτάσσεται και η δύναμη ενός έθνους θεμελιώνεται στην ενότητά του, στην ιστορική του συνείδηση και στην αποφασιστικότητα να υπερασπίζεται τις αρχές και τις αξίες του».

Παράλληλα, επισήμανε τον ιδιαίτερο συμβολισμό της παρουσίας του Προέδρου της Δημοκρατίας στις φετινές εκδηλώσεις, καθώς και των αποφάσεων των Δήμων Μυλοποτάμου και Ρεθύμνης να τον ανακηρύξουν επίτιμο δημότη.

Κλείνοντας τη δήλωσή του, ο κ. Κεφαλογιάννης συνέδεσε την απόδοση τιμής με την ευθύνη απέναντι στις επόμενες γενιές. «Το χρέος μας απέναντί τους δεν εξαντλείται στη διατήρηση της ιστορικής μνήμης. Είναι να κρατούμε ζωντανές τις αξίες για τις οποίες αγωνίστηκαν και να παραδίδουμε στα παιδιά μας μια πατρίδα αντάξια των θυσιών τους».

Αντιφώνηση του ΠτΔ κατά το γεύμα που παρέθεσε ο Μητροπολίτης Ρεθύμνης Πρόδρομος: Η ελευθερία δεν είναι αυτονόητη,

Στην αξία της ελευθερίας, στην ιστορική μνήμη και στην ανάγκη ενότητας στα ζητήματα που αφορούν την ασφάλεια και την πορεία της χώρας αναφέρθηκε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Κωνσταντίνος Αν. Τασούλας, κατά την αντιφώνησή του στο γεύμα που παρέθεσε προς τιμήν του ο Μητροπολίτης Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου Πρόδρομος, στο Ηγουμενείο της Ιεράς Μονής Αρκαδίου.

Με αφετηρία τη συμπλήρωση 160 χρόνων από την Αρκαδική Εθελοθυσία, ο κ. Τασούλας συνέδεσε το παράδειγμα των πολιορκημένων με την ευθύνη των

σημερινών γενεών να προστατεύουν και να αξιοποιούν την ελευθερία τους. Παράλληλα, μίλησε για τις σύγχρονες πιέσεις που δέχεται ο άνθρωπος στην ελεύθερη σκέψη και κρίση του.

Ακολουθεί η αντιφώνηση του Προέδρου της Δημοκρατίας:

«Ευχαριστώ πολύ για τη γενναιόδωρη υποδοχή, τόσο με τα ωραία σας λόγια όσο και με τα δώρα που προσφέρατε ως ανάμνηση αυτής της συγκλονιστικής επίσκεψης εδώ, στο μοναστήρι, στο Αρκάδι.

Η εξιστόρηση των γεγονότων, αλλά και η προσπάθεια που καταβάλλει κανείς, επισκεπτόμενος το μοναστήρι, να συλλάβει το δυσπρόσιτο άρωμα εκείνης της περιόδου, της Μεγάλης Δοκιμασίας του 1866, θυμίζουν τα λόγια του προλόγου που έγραψε η περίφημη Άννα Κομνηνή στην «Αλεξιάδα», έργο το οποίο αφιέρωσε στον πατέρα της, Αλέξιο Κομνηνό, αυτοκράτορα του Βυζαντίου.

Η Άννα Κομνηνή ξεκινά στην «Αλεξιάδα» λέγοντας ότι *ο χρόνος ρέει ακάθεκτος και παρασύρει τα πάντα και ότι η μόνη ανάσχεση στη ροή του χρόνου είναι η εξιστόρηση των γεγονότων και, μέσω της εξιστορήσεως, η μνήμη τους.* «Έρυμα καρτερώτατον» της ροής του χρόνου είναι η ιστόρηση.

Αυτή την ιστόρηση τη δεχτήκαμε σήμερα με πολλούς τρόπους, Σεβασμιώτατε. Τη δεχτήκαμε ιεροπρεπώς από την ομιλία του Αρχιεπισκόπου και του Αντιδημάρχου. Τη δεχτήκαμε μέσα από την απόπειρα να μπούμε στην ατμόσφαιρα της εποχής μέσω της επισκέψεως στους μουσειακούς αλλά και στους μαρτυρικούς χώρους αυτού του μοναστηριού.

Και διαπιστώνουμε για μια ακόμη φορά σήμερα, 160 χρόνια μετά, πως ο τόπος αυτός ήταν, είναι και θα είναι ιερός και πως, όταν κανείς επιχειρεί να ψελλίσει θνητά λόγια για να περιγράψει την ιερότητα αυτού του τόπου, προφανώς ηττάται, υφίσταται πανωλεθρία μπροστά στα αθάνατα γεγονότα, τα οποία βρίσκονται μέσα στην ατμόσφαιρα και στις ψυχές μας, καθώς ερχόμαστε εδώ.

Αυτός ο τόπος, λοιπόν, είναι ιερός και αποτελεί αστείρευτη πηγή διδαγμάτων. Και προσπαθεί να τα κατανοήσει ο σύγχρονος άνθρωπος, ο οποίος βρίσκεται αντιμέτωπος με μια διαφορετικού είδους πολιορκία από εκείνη του 1866. Πρόκειται για μια πολιορκία που επιδιώκει να τον μετατρέψει αποκλειστικά σε καταναλωτή, που θέλει να του αφαιρέσει το δικαίωμα να σκέφτεται ελεύθερα, να

κρίνει και να αξιολογεί σωστά τον κόσμο που τον περιβάλλει.

Αν, λοιπόν, επιχειρήσει ο σύγχρονος πολιορκούμενος από άλλους δαίμονες άνθρωπος να μπει στον ψυχισμό εκείνων των ανθρώπων που έζησαν και θυσιάστηκαν πριν από 160 χρόνια, τα στιβαρά πρόσωπα των οποίων είδαμε στην πινακοθήκη των ηρώων της Κρητικής Επαναστάσεως, θα δυσκολευτεί αφάνταστα.

Εκείνη την εποχή το σύνθημα δεν ήταν καν «Ελευθερία ή Θάνατος», ήταν «Ένωσις ή Θάνατος». Η Κρήτη μετά την Επανάσταση του 1821, επί 80 σχεδόν χρόνια επαναστατούσε αδιάκοπα, θέλοντας να ενωθεί με την Ελλάδα. Αυτό επετεύχθη τελικά, αρχές Δεκεμβρίου του 1913. Όμως όλα τα προηγούμενα χρόνια, από την επανάσταση του 1841 μέχρι την επανάσταση στο Θέρισο το 1905, οι Κρήτες ακάθεκτοι και ανεμπόδιστοι, χωρίς κανένα είδος επιφύλαξης, επιδίωκαν όσο το δυνατόν νωρίτερα την ένωση με την Ελλάδα.

Αυτός ο ψυχισμός, ο τόσο ιδιαίτερος, ο οποίος παραγνώριζε οτιδήποτε άλλο, ακόμη και την ίδια τη ζωή, σήμερα μας διδάσκει ένα πράγμα: αυτό που θεωρούμε αυτονόητο δεν είναι τελικά και τόσο αυτονόητο. Η ελευθερία μας, η απόλαυση της ζωής μας, η επιδίωξη να βελτιώσουμε τη ζωή μας, γιατί δεν είναι όλες οι ζωές στην ίδια μοίρα και πρέπει να σκεφτόμαστε και αυτούς οι οποίοι είναι σε υποδεέστερη μοίρα, όλη αυτή η αναζήτηση ενός νοήματος στη ζωή, εν ελευθερία πάντως, δεν οφείλεται σε κάτι αυτονόητο ή σε δώρο από κάποια γενναιόδωρη πλευρά. Οφείλεται σε αυτό το ασίγαστο, αδιάκοπο πάθος για ελευθερία και στη θυσία στο βωμό της, εδώ ακριβώς, σε αυτή την τράπεζα της ελευθερίας που έδωσε αυτό το τεράστιο δείγμα μιας άλλης συμπεριφοράς ανθρώπινης, η οποία παραγνώρισε την ίδια τη ζωή.

Έτσι λοιπόν σήμερα, εμείς, οι παρόντες θα απολαύσουμε τα *πρεπιά,* όπως είπατε, αλλά θα πρέπει κάποιες στιγμές, σήμερα, αύριο, όλο τον χρόνο να αναπολούμε αυτά τα γεγονότα μέσα στη δίνη και στην τύρβη της δικής μας ζωής.

Διάβασα κάπου κάτι που είχε γράψει ο Παντελής Πρεβελάκης, ο σπουδαίος αυτός συντοπίτης σας λογοτέχνης, ότι λίγα χρόνια μετά το Ολοκαύτωμα στο Αρκάδι, ένας από τους διασωθέντες επισκέφθηκε το μοναστήρι. Οι μοναχοί τον περίμεναν, τον φιλοξένησαν, τον έβαλαν σε ένα κελί το οποίο ήταν περίπου στο ίδιο μέρος όπου ο ίδιος είχε πολεμήσει κατά των Τούρκων. Αυτός ο άνθρωπος, γράφει ο Πρεβελάκης, δεν κατάφερε να κοιμηθεί εκείνο το βράδυ και τα ξημερώματα παρέδωσε το πνεύμα. Και συμπληρώνει ο Πρεβελάκης, *η αναπόληση του οδυνηρού γεγονότος ήταν γι' αυτόν πιο καταδικαστική από το ίδιο το γεγονός.* Η αναπόληση του γεγονότος ήταν πιο οδυνηρή για τη ζωή του από το ίδιο το γεγονός από το οποίο κατάφερε να επιζήσει.

Αυτό το γεγονός, λοιπόν, το ασύλληπτο για τα μέτρα του σημερινού ανθρώπου, ο οποίος πολιορκείται από άλλους δαίμονες και όχι από εκείνους που πολιορκούνταν πριν από 160 χρόνια οι συμπατριώτες σας, είναι κάτι το εντελώς ξεχωριστό. Και πρέπει, θα το ξαναπώ, να προσεγγίζουμε την αντίληψη εκείνης της εποχής. Τετρακόσια χρόνια κράτησε η Ενετοκρατία και άλλα διακόσια η Τουρκοκρατία. Έξι αιώνες και δεν ξερίζωσαν ούτε την πίστη, ούτε την βλέψη προς ό,τι το ελληνικό. Έξι αιώνες δουλείας και δεν ξερίζωσαν αυτά που σήμερα μας κρατάνε όρθιους.

Τελειώνω λέγοντας πως πάλι την ίδια εποχή ένας ξένος περιηγητής εντυπωσιάστηκε γιατί είδε σε κάθε σπίτι εδώ στη δυτική Κρήτη, από τη λάβρα του κεριού, έναν σταυρό. Κάθε σπίτι είχε και ένα θύμα σε αυτούς τους αγώνες για την ελευθερία. Κάθε σταυρός συμβόλιζε και έναν νεκρό στο σπίτι εις το οποίο υπήρχε.

Όλοι αυτοί οι χιλιάδες σταυροί οδήγησαν την Ελλάδα στη σημερινή εποχή. Γι' αυτό και η σημερινή Ελλάδα πρέπει να φροντίζει τη χρήση της ελευθερίας της, την προστασία της ελευθερίας της, να την αξιοποιεί, να προκόβει, να είναι ασφαλής και για να είναι ασφαλής, πρέπει στα μεγάλα και στα σπουδαία να είμαστε ενωμένοι.

Έχουμε πολλά στα οποία μπορούμε να διαφωνούμε – και με βάση το δημοκρατικό μας πολίτευμα ίσως και να είναι αναγκαίο να διαφωνούμε γιατί δεν μπορεί όλοι να συμφωνούμε στα δευτερεύοντα ή στα επιμέρους. Αλλά στα βασικά θέματα που έχουν σχέση με την ύπαρξη του Έθνους, την μέριμνα για την ασφάλειά μας, τις μεγάλες επιλογές για την προκοπή μας, πρέπει να είμαστε ενωμένοι, διδασκόμενοι από το παράδειγμα αυτών των ανθρώπων που σήμερα τιμήσαμε, ώστε με τον τρόπο αυτό να επιβεβαιώσουμε ότι αναγνωρίζουμε την τεράστια θυσία τους.

Σας ευχαριστώ».